

Nota

Programma van maatregelen na Proefsleuvenonderzoek (fase 2)

SIJSELE DORPSTRAAT (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Thomas APERS, Christof
VANHOUTTE

Projectcode: 2018B90

- **Administratieve gegevens**

Projectcode:	2018B90
Naam erkende archeoloog:	Thomas Apers
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2016/00110
Locatiegegevens:	Sijsele Dorpstraat, (zie plan in bijlage 1)
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 76359.5, Y: 210838.32 X: 76444.1Y: 210970.67
Kadastergegevens:	Damme , afdeling Sijsele, afdeling 7, sectie C, perceel 796R9 (zie plan in bijlage 4 van de bureaustudie 2016K336 ID5140)
Topografische kaart:	zie plan in bijlage 1 en 2 in verslag van resultaten bureauonderzoek 2016K336 ID5140
Begindatum onderzoek:	19/03/2018
Einddatum onderzoek:	19/03/2018
Relevante termen thesauri:	volle middeleeuwen, nederzetting, grijs aardewerk, proefsleuvenonderzoek, WOII
Plan met afbakening verstoorde zones:	/
Alle betrokken actoren:	Thomas Apers (erkend archeoloog), Jolien Lootens-Stael (contactpersoon initiatiefnemer), Raf Trommelmans (archeoloog-assistent), Christof Vanhoutte (erkend archeoloog)
Betrokken personen buiten het project:	/
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek 2016K336.

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek 2016K336.

- **Resultaten vooronderzoek met ingreep in de bodem**

➔ zie het verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek 2016F264 en 2018B90.

- **Resultaten opgraving**

➔ Zie archeologierapport opgraving 2018A394.

- **Gemotiveerd advies**

➔ Volledigheid van het vooronderzoek

Op vraag van de opdrachtgever werd beslist reeds de bouwrijpe zones binnen het projectgebied te evalueren, om een eerste inschatting te maken van het archeologisch potentieel voorafgaand aan de sloop van het filiaal en de parking. Hierbij werden sporen gevonde van een vol middeleeuwse nederzetting. In deze tweede fase werd het resterende deel van het onderzoeksterrein onderzocht. In totaal konden een drie

proefsleuven uitgegraven worden. Het doel van deze proefsleuven bestond erin de ondergrond archeologisch in kaart te brengen.

Figuur 1 geeft de locatie van de uitgegraven proefsleuven van fase 2 weer geprojecteerd op het kadasterplan. In totaal werd zo'n 773m² opengelegd van de 4381m². Dit komt neer op ca. 17,64% van het totale onderzoeksgebied

Figuur 1: Weergave van de aangetroffen archeologische resten binnen het plangebied (fase 2).

➔ De aanwezigheid van de archeologische site

Uit het proefsleuvenonderzoek van de eerste fase (zie verslag van de resultaten proefsleuven 2018B90) en de opgraving (zie archeologierapport van de opgraving 2018A394) bleek duidelijk dat er zich een volmiddeleeuws erf op het terrein bevond. Het hoofdgebouw dat in die eerste fase slechts deels werd aangetroffen loopt in dit gedeelte verder. Het aangetroffen aardewerk betreft alle grijs aardewerk, te dateren rond de 10de – 12de eeuw.

Figuur 2: Grondplan van de opgraving, uitgevoerd door ABO.

➔ Waardering van de archeologische site

De kennisvermeerdering na deze tweede fase van het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat erin dat binnen het projectgebied een archeologische site aanwezig is. Op basis van de aangetroffen archeologische resten gecombineerd met de kennis uit de archeologische opgraving uit fase 1 gaat het hier ontegensprekelijk om (een deel van) een meerfasige vol middeleeuwse nederzetting (10de – 12de eeuw).

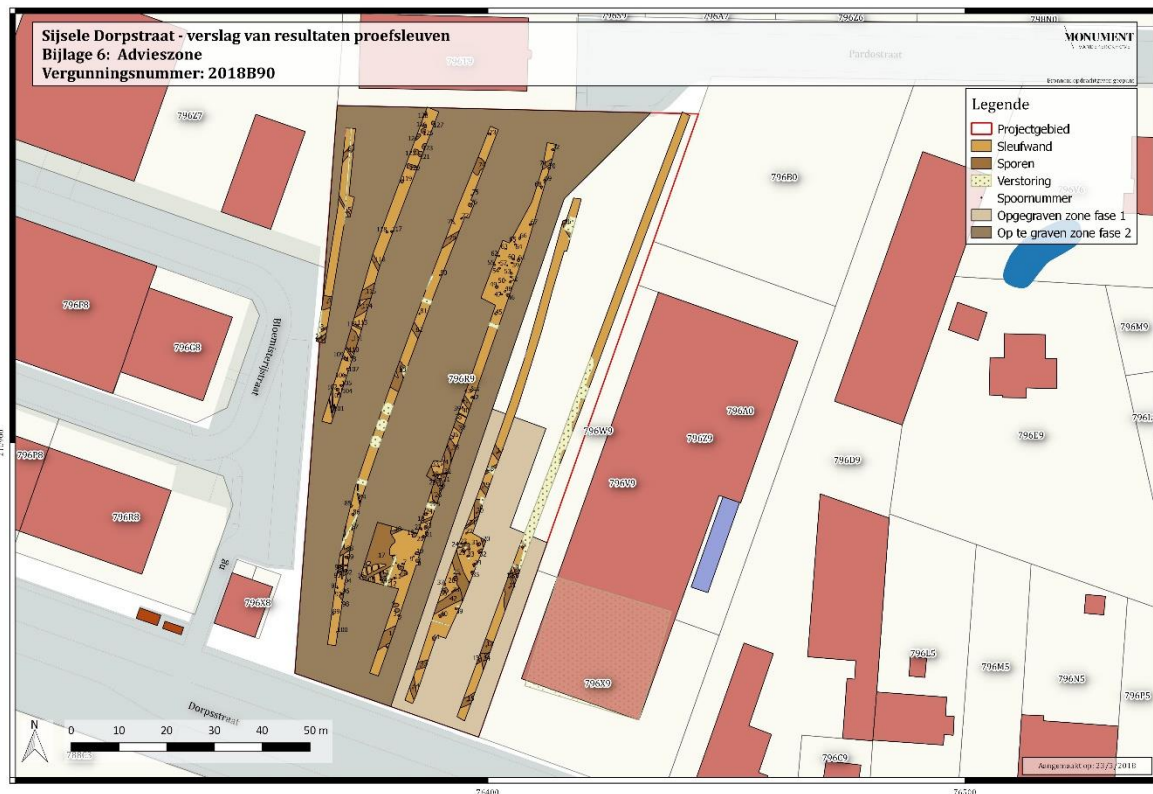
➔ Impactbepaling

De geplande werken zullen de gronden danig verstoren tot op grote diepte. Aangezien er echter een archeologische site aanwezig is, heeft dit een zware impact op het archeologisch erfgoed.

➔ Bepaling van de maatregelen

Op basis van de aanwezigheid van archeologisch relevante bewoningssporen wordt verder onderzoek op het terrein geadviseerd. Gezien de verspreiding van het archeologisch patrimonium wordt de volledige zone van fase 2 inclusief de zone 'on hold' uit de eerste fase geselecteerd voor verder onderzoek. In totaal gaat het om ca. 4684m².

Binnen deze zone werden de resten van een vol middeleeuwse nederzetting (10de – 12de eeuw) aangetroffen. Het gaat hierbij om een grachten- en greppelsysteem en het vervolg van het hoofdgebouw aangetroffen uit fase 1.

Figuur 3: Zone geselecteerd voor verder onderzoek.

➔ Plan van aanpak

De geselecteerde zone wordt onderzocht aan de hand van een vlakdekkende opgraving. Ideaal wordt gewerkt met één groot opgravingsvlak om een goed ruimtelijk inzicht te behouden tijdens het terreinwerk. Men dient echter wel te vermijden dat het opgravingsvlak langdurig ongeregistreerd blijft en door extreme weersomstandigheden (vb. droogte of overvloedige regen) beschadigd wordt.

Indien er te weinig stockagruimte blijkt te zijn kan geopteerd worden in werkputten te werken. Opgravingsvlakken kunnen enkel door zwaar materieel worden betreden eens deze zijn geregistreerd. Aangetroffen structuren worden in hun geheel opgegraven. Indien gewerkt wordt met werkputten en een structuur wordt deels in het vlak aangetroffen, dan dient er lokaal uitgebreid te worden in de volgende werkput om de structuur in zijn totaliteit te kunnen registreren. Couperen van sporen behorende tot één structuur kan pas na registratie van de volledige structuur. Dagelijks is een geüpdatet sporenplan beschikbaar.

Alle graafwerken gebeuren onder begeleiding van minstens 2 archeologen. Het uitgraven van de grond gebeurt laagsgewijs, op aangeven van de archeologen en tot op het archeologische niveau. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Hierop worden geen afwijkingen voorzien.

Staalname en conservatie dienen te gebeuren volgens de bepalingen zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk.

➔ Criteria

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

➔ Vraagstelling

- Hoe is de bodemopbouw?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische resten?
- Wat is de aard, datering en ruimtelijke samenhang van de verschillende elementen van de vindplaats?
- Kunnen er verschillende fases binnen de site onderscheiden worden?
- Kunnen aangetroffen plattegronden typologisch ingedeeld worden?
- Zijn er sporen van ambachtelijke activiteiten?
- Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap van de vastgestelde periode(s)?
- Welke veranderingen treden in de loop van de tijd op in de vegetatie, de vegetatiestructuur en de openheid van het landschap en wat was de rol van de mens hierbij?

- Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten, en wat is de vondstdichtheid?
- Hoe kunnen de aangetroffen sporen gekoppeld worden aan de resultaten van het onderzoek uit de eerste fase (zowel proefsleuven als opgraving).

➔ Schatting totale duur

Er wordt geschat dat een ervaren opgravingsploeg van minstens 3 archeologen die constant op het terrein aanwezig zijn, het onderzoek kunnen afronden in ca. 15 werkdagen.

➔ Kostenraming

De opgraving wordt uitgevoerd door een ploeg bestaande uit een erkend archeoloog (deeltijds), een veldwerkleider (permanent, zowel voor veldwerk als verwerking), een assistent-archeoloog (permanent voor veldwerk en verwerking), een technisch medewerker (permanent voor veldwerk) en een aardkundige (deeltijds). Indien nodig worden een conservator, een materiaaldeskundige en natuurwetenschappers deeltijds betrokken bij het onderzoek.

- Veldwerk personeel: 18 000
- Grondwerk: 6 000
- Bemaling (bij aantreffen waterhoudende structuur): 2 500
- Rapportage: 7 000
- Natuurwetenschappelijk onderzoek (te verrekenen som): 9 000

Voor het natuurwetenschappelijk onderzoek wordt rekening gehouden met volgende natuurwetenschappelijke posten (hierbij wordt rekening gehouden met het aantreffen van een waterhoudende structuur, gezien de bewoning):

Waarderingen:

- 4 VH splitsen en waarden macroresten
- 4 VH waardering pollenstalen
- 2 VH waardering hout

Analyses:

- 8 VH ¹⁴C-dateringen AMS
- 2 VH analyse macroresten
- 4 VH analyse pollenstalen (minimaal 400 tellingen per staal)
- 2 VH dendrochronologie

➔ Gewenste competenties

Het veldwerk wordt uitgevoerd door minstens 2 gediplomeerde archeologen en 1 technisch medewerker, die permanent op de site aanwezig zijn. Daarnaast wordt conform de Code van Goede Praktijk een aardkundige betrokken bij het veldwerk, deze dient echter niet permanent op het terrein aanwezig te zijn.

- Minstens één van de uitvoerende archeologen (veldwerkleider) dient ten minste 220 werkdagen veldervaring te hebben met onderzoek op landelijke sites.
- Minstens één van de uitvoerende archeologen (assistent archeoloog) dient ten minste 120 werkdagen veldervaring te hebben op landelijke sites.
- Minstens één van de uitvoerende archeologen moet beschikken over een ruime kennis betreffende grondsporen en vondstmateriaal uit de middeleeuwse periode.
- De technisch medewerkers dienen niet te beschikken over specifieke competenties.

➔ Deponering

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de bouwheer: Lidl Belgium, Guldensporenpark 90 Gebouw J, 8920 Merelbeke. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).